

Araştırma Makalesi

Enflasyon Ortamında Sabit Gelirlilerin Görünmeyen Kayıpları

Invisible Losses of Fixed Income in Inflation Environment

Rıdvan YAKA

Dr. (Emekli) Serbest Araştırmacı

ryaka20@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0003-0662-452X>

Makale Geliş Tarihi	Makale Kabul Tarihi
04.07.2023	04.09.2023

Öz

Memurlar, işçiler, emekliler, kazançları yıllık tarifelerle belirlenen serbest meslek erbabı, konutlarını kiraya veren mülk sahipleri fiyatlar genel seviyesindeki sürekli artışların etkisi ile her ay aynı tutar para ile bir önceki aya göre daha az mal ve hizmet satın alabilmektedir. Sabit gelirliler olarak ifade edilen bu grup, yüksek enflasyon ortamında kayıplarını daha net ve kısa zamanda fark ederken, düşük enflasyon ortamında 3 – 4 ay sonra hissedebilmektedir.

Enflasyon, orana bağlı olarak sabit gelirlilerin kazançlarını adeta testerenin dişleri gibi eritmektedir. Yıllık veya altı aylık dönemlerde bu grubun kazançlarında yapılan artışların gelirlerdeki erimeyi gidermiş gibi gözüke de gerçeğin öyle olmadığı yapılan çalışma ile ortaya konmaktadır. Bu çalışma ile enflasyon ortamında sabit gelirlilerin farklı meslek ve gelir grupları bazında hesaplamalar yapılmıştır. Yapılan hesaplamalarda kazançlarda yeni bir artış yapılincaya kadar geçen sürede yıllık veya altı aylık enflasyonun, kazançlarından hangi oranlarda kayıplara sebep olduğu bulunmuştur. Sonuçlar göstermektedir ki sabit gelirlilerin kazançları sürekli eridiği gibi son 7 yıl içinde GSYH içindeki payları da sektörlere göre değişen oranlarda sürekli azalmaktadır.

Bu çalışma, enflasyon ortamında sabit gelirlilerin kazançlarına yıllık veya altı aylık dönemlerde yine enflasyon oranında yapılan artışların “sabit gelirlilerin enflasyona ezdirilmediği” söyleminin gerçeği yansıtmadığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Enflasyon, TÜFE, GSYH, sabit gelirliler, enflasyon kayıpları,

JEL Kodu: D11, E30, E31

Abstract

Civil servants, workers, retirees, self-employed people whose earnings are determined by annual tariffs, and landlords who rent out their houses, can buy less goods and services with the same amount of money every month, compared to the previous month, with the effect of the constant increases in the general level of prices. This group, which is defined as fixed income earners, can realize their losses more clearly and in a short time in a high inflation environment, but they can feel it after 3-4 months in a low inflation environment.

Inflation, depending on the rate, melts the earnings of fixed incomes like the teeth of a saw. Although the increases in the earnings of this group in annual or semi-annual periods seem to eliminate the melting in incomes, it is revealed by the study that the reality is not so. In this study, calculations were made on the basis of different occupations and income groups of fixed incomes in the inflation environment. In the calculations, it was found that the annual or semi-annual inflation caused losses from its earnings in the period until a new increase in earnings. The results show that, while the earnings of fixed incomes have been decreasing continuously, their share in GDP has been decreasing continuously in the last 7 years at rates varying according to the sectors.

Önerilen Atıf /Suggested Citation

Yaka, R., 2023, Enflasyon Ortamında Sabit Gelirlilerin Görünmeyen Kayıpları, *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 58(3), 2506-2524.

This study shows that the rhetoric that "fixed income earners are not crushed by inflation" does not reflect the truth, as the annual or semi-annual increases in the inflation rate to the earnings of fixed income earners in an inflationary environment.

Key Words: Inflation, CPI, GDP, fixed incomes, inflation losses,

JEL Kodu: D11, E30, E31

1. Giriş

Enflasyon, ülkemizle birlikte tüm dünyada uzun yıllardır belirli dönemlerde yüksek oranda, belirli dönemlerde nispeten düşük oranlarda yaşanan bir olgudur. Enflasyonun ülkelerin gelir ve servet dağılımı, ekonomik büyümesi, istihdam ve refah düzeyi üzerindeki etkileri nedeniyle toplumun her kesimini ilgilendirmektedir.

Ülkemizde enflasyon hesaplaması Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yapılmakta ve farklı kesimlerin bilgi ihtiyacını karşılamak üzere Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE), Tarım Ürünleri Üretici Fiyat Endeksi (Tarım ÜFE), Tarımsal Girdi Fiyat Endeksi (TGFE), Hizmet Üretici Fiyat Endeksi (H-ÜFE), Satın alma Gücü Paritesi (SGP), Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) ve Yurt Dışı Üretici Fiyat Endeksi (YD-ÜFE) adları altında her ay yayınlanmaktadır.

Sabit gelirlilerin enflasyon ortamında sürekli satın alma güçlerini kaybettikleri dikkate alındığında enflasyon oranları bu hesaplamada önem arz etmektedir. Bu çalışmada makalenin başlığıyla da uyumlu olarak aksi belirtilmedikçe enflasyon ifadesi ile 2003 bazlı (2003=100) Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE), oranları kastedilmiştir. Metinde geçen enflasyon kavramıyla TÜFE aylık ve yıllık değişim oranları anlaşılmalıdır.

Ülkemizde TÜİK'in dışında İstanbul Ticaret Odası (İTO) tarafından 1963 yılından bu yana İstanbul Ücretliler Geçinme İndeksi ile İstanbul Toptan Eşya Fiyat İndeksi adı altında İstanbul iline ilişkin enflasyon bilgisi üretilmekte ve yayımlanmaktadır. Yine enflasyon hesaplaması amacıyla kurulan ve çok sayıda akademisyenden oluşan Enflasyon Araştırma Grubu (ENAG) 2020 yılından itibaren aylık olarak ENAGrup Tüketici Fiyat Endeksi (E-TÜFE) adıyla hazırladıkları bültenleri kamuoyu ile paylaşmaktadır.

Bu çalışma ile ülke nüfusunun büyük kesimini oluşturan sabite gelirliler olarak tanımlanan memurlar, işçiler, emekliler ve kazançları yıllık tarifelerle belirlenen serbest meslek erbapları ile evlerini kiraya vererek geçinen mülk sahiplerinin fiyatlar genel seviyesindeki sürekli artışların etkisi ile ücret veya kazançları yeniden belirleninceye kadar kazançlarındaki kayıpların hesaplanması, bu bağlamda 2017 ile 2022 yılları arasında yıllar itibarıyla bu grubun kazançlarında yapılan artışlar ile TÜİK tarafından ilan edilen TÜFE oranındaki artışlar karşılaştırılarak grubun gerçek kayıplarının ortaya çıkarılması amaçlanmıştır.

Bu çalışmada TÜİK tarafından yayımlanan Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) değerleri kullanılmıştır. Öte yandan ENAG tarafından yayımlanan enflasyon verileri ile TÜİK tarafından yayımlanan 2021 ve 2022 yılı enflasyon verileri karşılaştırıldığında, TÜİK enflasyon verilerine karşı ciddi endişe oluşmaktadır. ENAG tarafından yayımlanan enflasyon verilerinin kullanılması durumunda sabit gelirlilerin bu çalışma ile bulunan kayıplarının artacağı açıktır.

Ülkemizde enflasyon dönemleri ikinci dünya savaşı döneminden itibaren yaşanmaya başlanmış, 1970 sonrasında çift hanelere çıkmıştır. Özellikle 1994 yılında üç haneli rakamlara ulaşmıştır. 2004 ile 2016 yılları arasında kısmen sakin bir seyir izlemiş ve %6,4 ile %10,45 arasında değişen oranlarda seyretmiştir. 2017 yılından itibaren tekrar artış trendine girmiş ve 2022 yılı sonu itibarıyla %64,27'ye ulaşmıştır (TÜİK, 2023).

Artan bu enflasyon ortamında her ay açıklanan enflasyon verileri daha geniş kesimleri ilgilendirmektedir. Bunun için SGK kayıtlarına bakmak yeterlidir. Şöyle ki: 2022 yılı haziran ayı itibarıyla ülkemizde: 19.266.267 işçi, 3.211.609 memur, 13.824.426 emekli ve 4.066.824 vefat eden emeklinin yakınları olmak üzere maaş alanlar toplam 40.369.126 kişiye ulaşmaktadır (SGK, 2022).

Bu kişilerin dışında Adrese Dayalı Nüfus kayıt Sisteminin 2021 yılsonu verilerine göre ülkemizde toplam 25.329.833 hane bulunmakta olup (TÜİK, 2022), yine Gelir Yaşam Koşulları Araştırmasının 2021 yılı sonuçlarına göre ülkemizdeki hanelerin %26,8'i yani 6.788.395 adedi kiracı konumundadır

(TÜİK, 2022). Ayrıca kendi nam ve hesabına faaliyet yürüten, ücret tarifeleri meslek odaları veya ilgili bakanlıklar tarafından yılda bir kez belirlenen yüzbinlerce serbest meslek erbabından; avukat, doktor, diş hekimi, veteriner hekim, mimar, mühendis, müşavir, serbest muhasebeci mali müşavir, yeminli mali müşavir, noterler enflasyondan etkilenen kesimlerin arasında sayılabilir.

Kamuoyunda sabit gelirlilere yıl sonunda veya altı aylık dönemlerle enflasyon oranında artış yapılmasının akabinde sendikalar, siyasetçiler, işverenler, meslek odaları yöneticileri tarafından ifade edilen mensuplarının “enflasyona ezdirilmediği” yönündeki söylemleri, bu çalışmanın yapılması için motivasyon kaynağı olmuştur.

Çalışmanın başka bir motivasyon kaynağı da enflasyon ile makroekonomik göstergelerin ilişkileri üzerine yurt içinde ve yurt dışında çok fazla çalışma bulunmasına rağmen enflasyonist ortamlarda sabit gelirli kesimin geçmiş dönemlerdeki kayıplarının hesaplanmasına dair literatürde bir çalışmaya rastlanılmamış olmasıdır.

2. Literatür Taraması

Enflasyon, en yaygın ifade ile: bir ekonomideki mal ve hizmetlerin fiyatlarında gözlenen sürekli ve genel kapsamlı artışı ifade etmektedir (TCMB, 2013). Başka bir ifade ile de enflasyon, fiyatlar genel seviyesinde sık sık ve yüksek oranda yaşanan artışlar olarak da tanımlanabilir.

Enflasyonun ülkemizle birlikte tüm dünyada uzun yıllardır yaşanan bir olgu olması nedeniyle araştırmacıların üzerinde durduğu ve yerli ve yabancı literatürde çok fazla çalışmanın yapıldığı bir kavramdır. Enflasyonun tanımlanmasından, çeşitlerinden, kaynaklarından, farklı alanlardaki etkilerine kadar binlerce eser yazılmıştır.

Literatürde enflasyonun etkileri üzerine birçok tanımlama bulunmakta olup Bocutoğlu'nun (2011), enflasyon toplumda geliri yeniden bölüştürerek, memur ve emekli gibi sabit gelirlileri fakirleştirirken, sabit gelirlilerden topladığı gelirleri yüksek gelir gruplarına aktarır. Bu nedenle enflasyon bir vergi gibi fonksiyon görmektedir şeklindeki tanımlaması bu çalışmadaki hedefler açısından en uygun tanımlamadır.

Qayyum (2006), enflasyonun reel geliri düşürmesi, finansal sektörün gelişmesini engellemesi ve belirsizliği artırması nedeniyle genel olarak dünyanın önde gelen merkez bankaları arasında ortak düşüncenin, para politikasının asıl amacının fiyat istikrarı olduğunu ifade etmektedir.

Başka bir araştırmacı Özsoylu (1997), birçok ülkede kalkınmanın sağlanması, gelir dağılımının daha adil bir yapıya kavuşması ve işsizliğin azaltılması gibi amaçlara ulaşabilmek için gerçekleştirilen kamu harcamalarının Türkiye'deki enflasyonun en önemli nedenlerinden biri olarak görüldüğünü belirtmektedir.

Gelir, enflasyon ilişkisiyle ilgili literatürdeki tartışmalarda farklı görüşler bulunmaktadır.

Güçlü ve Bilen (1995), enflasyon sabit gelirli devlet memurları açısından değerlendirildiğinde yıl içinde enflasyonun beklenenden yüksek çıkmasının yılda iki defa belirlenen memur maaşlarının satın alma gücünü zayıflattığını belirtmektedir. Aynı şekilde Cole ve Towe (1996), asgari ücretin reel değerinde ortalama saatlik kazanca göre düşüş, enflasyona bağlı gelir eşitsizliğini daha da bozduğunu ifade etmektedir. Başka bir yazar Dağdemir (1998), enflasyonun faiz oranlarının olması gerekenden daha yüksek bir biçimde belirlenmesine yol açtığını dolayısıyla faiz oranlarının yüksek gelir grubuna bir anlamda gelir transferi sağladığını belirtmektedir.

Diğer bir yazar grubu Dolmas vd. (2000), 44 ülkenin 1960 yılından 2000 yılına kadar olan verileri kullanarak yaptıkları analizlerde gelir eşitsizliğinin yüksek olduğu ekonomilerin aynı zamanda enflasyon oranlarının da yüksek olduğunu ifade etmişlerdir. Yazarlar çalışmalarında gelir dağılımı ve enflasyon arasında pozitif bir korelasyon olduğu belirlemişlerdir. Bulır'e göre (2001), yüksek enflasyon oranları gelir dağılımı adaletsizliğinin derinleşmesine sebep olmaktadır.

Yukarıdaki çalışmaların yanında ücretler ile enflasyon arasında bir ilişki olduğuna dair çalışmalar da bulunmaktadır. Enflasyon ile ücretler arasında kuvvetli ilişki olduğunu, uzun ve kısa dönemde ücretlerin enflasyon üzerinde anlamlı ve pozitif etkisi olduğunu ileri süren birçok yazar Günay vd. (2005); Hoxha

(2010); Şahinoğlu vd. (2010) bulunmaktadır. Bazı yazarlar da Abdioğlu (2013); Tang (2014), ücretler ile tüketici fiyatları arasında çift yönlü nedensellik ilişkisi olduğunu ifade etmektedirler.

Kamuoyundaki yaygın kanaatin ücret artışlarının enflasyona neden olduğu yönünde ise de gerçek durumun yaygın kanaatin aksi yönde olduğunu göstermektedir. Şöyle ki: Hazine ve Maliye Bakanlığının yayımladığı raporlar incelendiğinde, ülkemizde 2017 yılından 2022 yılsonuna enflasyon oranları yaklaşık olarak 8 kat artmasına rağmen, merkezi yönetim bütçesinde personel giderleri kaleminin %20 ile 21 arasında sabit kaldığı görülmektedir (HMB, 2022). Bu tespitler ışığında ülkemizde son 7 yılda artan enflasyonun personel harcamalarından kaynaklanmadığı ortadadır.

Jonsson ve Palmqvist (2006), “Yüksek ücretler enflasyona neden olur mu?” isimli çalışmasında: Ampirik kanıtların çoğu ücret artışlarının enflasyona yol açmadığını göstermektedir. Ücret artışlarındaki %1’lik bir artış, para otoritesinin Taylor kuralı izlemesi durumunda, TÜFE’de %0,1’den fazla olmayan bir artışa yol açmaktadır demektedir.

Literatürde enflasyonun gelir büyüklüğüne veya varlıklarına göre sınıflandırılan aileler veya bireyler arasında yeniden dağılım etkisinin olduğu uzunca süre önce ifade edilmiştir Budd, Seiders (1971); Bach, Stephenson (1974). Literatürdeki bu tespiti paralel olarak ülkemizde enflasyon oranlarının artmaya başladığı 2016 yılından itibaren GSYH bileşenleri arasında işgücü ödemelerinin payının düşmeye başladığı, buna karşılık sermaye sahiplerine yapılan ödemelerin ise artış eğilimine girdiği görülmektedir. Şöyle ki: 2016 yılında GSYH’da işgücü ödemelerinin payı ortalama %34 düzeyinde iken 2022 yılsonunda bu oran yaklaşık 7,5 puan azalarak %26,5 seviyesine inmiştir. Aynı dönemde sermaye sahiplerine yapılan ödemelerin payının ise %47’den yaklaşık 7,5 puan artarak %54,5 seviyesine çıkmıştır. Bu değişimin en son 2021 yılı için verildiği sektörel dağılımına bakıldığında bazı sektörlerde işgücü ödemelerinin payında ortalama değişim oranından çok daha fazla oranda azalmalar olduğu yönündedir.

Örneğin: Madencilik ve Taş ocakçılığı sektöründe 2016 yılında sermaye sahiplerine yapılan ödemelerin payının %68’den 2021 yılsonunda bu oran %81 seviyesine çıkarken, işgücü ödemelerinin payı ortalama %38 düzeyinden 2021 yılsonunda 18 puan azalarak %20 seviyesine inmiştir.

Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektöründe 2016 yılında sermaye sahiplerine yapılan ödemelerin payının %46’dan 2021 yılsonunda bu oran %63’e çıkarken, işgücü ödemelerinin payı ortalama %53 düzeyinden 2021 yılsonunda 15 puan azalarak %38 seviyesine inmiştir.

Kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor sektöründe 2016 yılında sermaye sahiplerine yapılan ödemelerin payının %68’den 2021 yılsonunda bu oran %82’e çıkarken, işgücü ödemelerinin payı ortalama %32 düzeyinden 2021 yılsonunda 14 puan azalarak %18 seviyesine inmiştir (TÜİK, 2023).

Öte yandan literatürde birçok yazar büyük bütçe açıklarının enflasyon üzerinde doğrudan etkili olduğunu ifade etmektedir, Metin (1998); Akçay, Alper, Özmucur (2001); Maraş ve Dumrul (2015); Oruç, E. (2016) ve Dağ & Kızılkaya (2019) bunlardan bazılarıdır. Literatüre paralel olarak ülkemizin merkezi yönetim bütçe açıkları sürekli artmış, 2017 yılında 47,4 milyar TL’den 2021 yılında 145,8 milyar TL’na ulaşmıştır (HMB, 2022). Yüksek bütçe açığı nedeniyle 2022 yılı Temmuz ayında 7414 sayılı Kanun ile 1.080 milyar TL tutarlı ek bütçe yapılmak zorunda kalınmıştır.

Sabit gelirliler ile enflasyon ilişkisi konusunda Türkmen ve Ağır (2020), yüksek enflasyonun sabit gelirliler aleyhine gelir dağılımını bozarak tasarrufların erimesine de neden olduğunu belirtmektedirler.

Cardoso (1992), enflasyon yoksulluğu iki şekilde artırdığını, ilk olarak, enflasyon vergisinin harcanabilir geliri azaltabileceğini, ikinci olarak, eğer nominal servet, işçi gelirleri tarafından tüketilen malların fiyatından daha az artarsa, işçilerin gerçek gelirinin düşeceğini belirtmektedir. Ayrıca enflasyon vergisinin, ihmal edilebilir ortalama nakit varlıkları nedeniyle yoksulluk sınırının altındaki kişileri etkilemese de, orta sınıfın tasarruflarını silebilir ve yoksul sayısını artırabilir. Bu anlamda gelir eşitsizliğini genişlettiğini ve yoksulluğu artırdığını ifade etmektedir. Aynı yazar, ampirik kanıtların enflasyonla ücretler arasında mükemmel endekslemenin olmadığını ve yüksek enflasyon dönemlerinde ücretlerin fiyatlardan daha yavaş arttığını gösterdiğini söylemektedir.

Sabit gelirlilerle enflasyon ilişkisini değerlendiren Bilgin (1996), Türkiye’de tüketimi körükleyen kaynağın ücret ve maaşlar olamayacağını, sabit gelirlilerin maaş ve ücretlerinin enflasyonu körükleyen

bir faktör olduğu fikrinin en azından ülkemiz için geçerli tarafı olmadığını ve uygulanacak ücret politikalarının, sosyal adalet ve ekonomik durum dikkate alınarak optimum düzeye göre belirlenmelidir demektir. Yine enflasyon ve refah arasındaki ilişki üzerine çalışma yapan Yavuz (2018), Türkiye’de refah artışının hızlandırılmasının, enflasyon oranlarının çok daha düşük düzeylere çekilmesine bağlı olduğu ifade etmektedir.

Diğer yandan bu çalışmada sabit gelirlielerin enflasyon karşısında kayıplarının hesaplanması sırasında kullanılan Tüketici Fiyat Endeksinin 2017 ile 2022 arasındaki 6 yıllık döneme ait değerleri ile sabit gelir gruplarının yıllık ve altı aylık gelir artış oranları aynı grafiğe işlendiğinde adeta düzenli bir testere dişi formasyonu ortaya çıkmıştır. Konu ile ilgili literatürde sabit gelirlielerin enflasyon karşısında kayıplarını hesaplanmasına dair bir çalışmaya da rastlanmamıştır.

3. Çalışmanın Yöntemi

3.1. Sabit Gelirli Kitlenin Hesaplanması

Çalışmaya öncelikle enflasyondan etkilenen sabit gelirlieler olarak tanımlanan; işçiler, memurlar, emekliler, serbest meslek erbapları ve mülkünün kirası ile hayatını devam ettiren kitlenin büyüklüğünün tespiti ile başlanmıştır.

Bu grupta en büyük kitle olan işçiler, memurlar, emeklilere ait sayıların Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) kayıtlarında mevcut olduğu görülerek bu grubun 2022 yılı haziran ayı itibarıyla 40.369.126 kişiye ulaştığı görülmüştür (SGK, 2022). Öte yandan ülkemizde kayıt dışı istihdamın varlığı bilinen bir gerçek olup, yukarıda verilen SGK kayıtlarının yanı sıra TÜİK tarafından aylık olarak yürütülen hane halkı işgücü anketleri ile ölçülen kayıt dışı istihdamın sonuçları aylık haber bültenleri ile paylaşılmaktadır.

Kayıt dışı istihdamın tarım dahil ve tarım dışı kayıt dışı istihdam oranı olarak verilmekte olup, 2017 yılından 2022 yılısonuna kadar düşme eğilimi göstermiştir. 2017 yılında %25,2 olan bu oran, 2022 yılısonunda %19,2’ye düşmüştür. 2022 yılında kayıt dışı istihdamda 4,3 milyon kişi olduğu haber bültenleri ile paylaşılmıştır (TÜİK, 2022). Yukarıda verilen SGK kayıtlarına ilaveten kayıt dışı istihdamdaki 4,3 milyon kişi eklendiğinde sabit gelirli kitlenin büyüklüğü 44,6 milyon kişiye ulaşmaktadır.

Sabit gelirlieler grubunda yer alan ve hizmet ücretleri meslek odaları veya ilgili bakanlıklar tarafından yıllık olarak belirlenen ve ilgili yıl boyunca değiştirilmeyen avukatlar, hekimler, mühendisler, serbest muhasebeci mali müşavirler gibi birçok serbest meslek mensubu da sayılabilir.

Bu grup içinde yer alan ve 2022 yılısonu itibarıyla sayıları 174.533’e ulaşan (Barolar Birliği, 2023) zorunlu müdafii (CMK Avukatı) olarak görev yapan avukatların Adalet Bakanlığı tarafından yıllık olarak belirlenen ücretlerine kolaylıkla ulaşılabildiği için serbest meslek mensuplarını temsilen bu çalışmada kendilerine yer verilmiştir.

İşyerlerine ilişkin kiracı sayısı bilinmemekle birlikte kiralık konutta oturanların sayıları, TÜİK’in yürüttüğü Adrese Dayalı Nüfus kayıt Sistemi verileri ve Gelir Yaşam Koşulları Araştırmasının sonuçları üzerinden hesaplanmıştır. Adrese Dayalı Nüfus kayıt Sisteminin 2021 yıl sonu verilerine göre ülkemizde toplam 25.329.833 hane bulunmakta olup, yine Gelir Yaşam Koşulları Araştırmasının 2021 yılı sonuçlarına göre ülkemizdeki hanelerin %26,8’i bulundukları konutta kiracı konumunda olduklarını belirtmişlerdir (TÜİK, 2022).

Buradan 6.788.395 hanenin kiracı dolayısıyla bu kadar konutun sahibinin kira geliri elde ettiği hesaplanmıştır. Her ne kadar bir kişinin birden fazla konut veya mülkten kira elde etme olasılığı var ise de bu bilgiye erişilmesi mümkün değildir.

Araştırmanın kitlesi olan sabit gelirli grupların tam olarak belirlenmesi ile ilgili kısıtlılıklar mevcuttur. Çalışmada bu kitlenin büyük kısmını oluşturan ve maaş, ücretleri kanuni düzenleme, toplu iş sözleşmeleri ile altı ayda bir belirlenen: Memurlar, işçiler, emekliler ile kazançları ilgili bakanlıklarca yılda bir defa belirlenen tarifelerden elde eden serbest meslek erbaplarına emsal olmak üzere avukatlar seçilmiştir. İlaveten gelirleri yılda bir kez belirlenen evini kiraya veren mülk sahipleri bu grupta değerlendirilmiştir. Sabit gelirli olup, burada belirtilmeyen meslek ve kazanç sahipleri de bulunmaktadır ancak bu gruplar çalışmada kullanılan yöntemlerle gelirlerindeki kayıplarını hesaplayabileceklerdir.

3.2. Sabit Gelirli Grubun Kazançlarının Artış Oranlarının Bulunması

Sabit gelirli grubun sayısını belirledikten sonra buradaki her bir grubun 2017 ile 2022 yılları arasındaki kendilerine ödenen ücretlere ve altı aylık veya yıllık artış oranlarına ulaşılması gerekmiştir.

Tüm memur ve memur emeklileri için iki yılda bir kez toplu sözleşme yapılmakta ve altı aylık zam oranları bu sözleşme ile belirlenmektedir. Memur ve memur emeklilerinin altı ayda bir yapılan zam oranlarına erişmek için 2017 ile 2022 yılları arasında uygulanan 3, 4 ve 6'ncı dönem toplu iş sözleşmeleri ve toplu sözleşme sağlanamayan 5'inci dönem Kamu Görevlileri Hakem Kurulunun kararı Resmi Gazeteden edinilmiştir (Resmi Gazete, 2019). Bu grupta ¼ derece bir öğretmenin 2017 ile 2022 yılları arasındaki maaşları baz alınmıştır.

Sabit gelirli gruptan işçiler arasında sendikalaşma oranı %14,3'tür (ÇSGB, 2022) ve bu alanda 54 sendikaların bulunması ve sendikalı işçilerinde iş kolu bazında ayrı ayrı toplu iş sözleşmesi imzalamaları dolayısıyla, işçilerin enflasyon kayıpları için sadece asgari ücret üzerinden değerlendirme yapılabilmektedir. Farklı ücret düzeylerinde istihdam edilen işçiler için de toplu iş sözleşmelerinde aynı şekilde altı ayda bir veya yıllık artış dönemlerinde enflasyon oranında kayıplar söz konusu olacaktır.

İşçilerin enflasyon kayıpları asgari ücret üzerinden değerlendirme yapılması için ülkemizdeki asgari ücretli çalışan sayılarına ihtiyaç duyulmuş ve bu alanda farklı kaynakların farklı bilgiler paylaştığı gözlenmiştir. Bu alanda farklı bilgilerin paylaşılmasının nedeni istihdamda ve kazançlardaki kayıt dışılık olduğu bilinmektedir. Asgari ücret kapsamındaki işçi sayısına iki kaynaktan ulaşılabilir. Bunlardan bir tanesi Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) kayıtları diğeri ise TÜİK Hane halkı İşgücü Araştırması (HİA) verileridir.

SGK verilerine göre asgari ücret üzerinden ücret al işçilerin oranı 2017 yılında %35 iken, 2020 yılında bu oran %42'ye çıktığı (Euronews, 2021) belirtilmekte ancak, TÜİK Hane halkı İşgücü Araştırması (HİA) mikro verileri üzerinden en yakın döneme ait çalışma yapan Aslan (2019)'a göre bu oran 2017 yılında yaklaşık %22'dir. Aynı dönemde ortaya çıkan farklılığın nedeni kazançlardaki kayıt dışılıktır. Yani asgari ücretin üzerinde ücret almasına rağmen çalışanların %15'i SGK'ya asgari ücretli olarak bildirilmiştir.

Her iki oranda asgari ücretin işçiler arasında önemli bir temsil kapasitesi olduğu göstermektedir. Asgari ücret üzerinden değerlendirme yapılabilmesi için 2017 ile 2022 yılları arasında uygulanan asgari ücret tutarı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığından temin edilmiştir (ÇSGB, 2022).

Yine sabit gelirli gruptan olan ev veya işyerlerini kiraya veren mülk sahiplerinin 2017 ile 2022 yılları arasındaki kira gelirlerini etkileyen düzenlemeler Resmi Gazete ve TÜİK'ten temin edilerek 2017 yılında başlangıç kira bedeli olarak 3.000.-TL alınmış, yıllar itibarıyla yasal düzenlemeye uygun olarak kira artışı yapılmıştır.

Sabit gelirli grubunda gelirleri meslek odaları veya ilgili bakanlıklar tarafından belirlenen ve ilgili yıl boyunca ücreti değişmeyen hekimler, mühendisler gibi birçok serbest meslek mensubu da yer almaktadır. Bu grup içinde yer alan zorunlu müdafii (CMK Avukatı) olarak görev yapan avukatların Adalet Bakanlığı tarafından yıllık olarak belirlenen ücretleri kolaylıkla temin edildiği için serbest meslek mensuplarını temsilen bu çalışmada zorunlu müdafii gelirlerindeki kayıplara yer verilmiştir. Bu bağlamda zorunlu müdafiliğin 2017 ile 2022 yılları arasındaki yılda bir kez artırılan hazırlık dosya ücreti Ankara Barosundan temin edilmiştir.

3.3. Sabit Gelirli Grubun Kayıplarının Hesaplanması

Sabit gelirli grubun kazançlarının ve yıllık artış oranlarının bulunmasından sonra TÜİK'in aylık yayımladığı 2003 bazlı (2003=100) TÜFE aylık değişim oranları (enflasyon) karşısında yeni bir artışa kadarki maruz kaldıkları enflasyon oranları ile hazırlanan iki ayrı grafikte (EK-1,2) şekil olarak tam testere dişlerini yansıtan bir formasyon oluşmuştur.

Memur ve emekliler için emsal olarak alınan ¼ derece bir öğretmenin 2017 ile 2022 yılları arasındaki maaşları ile bu maaşlar üzerinden aylık kayıp miktarları hesaplanmış, bu tutarlardan yıllık kayıplara ulaşılmıştır. Yıllık kayıplar sabit gelirli grubun bir aylık kazancı ile karşılaştırılarak, öğretmenin bir yıllık kaybın oranı bulunmuştur (EK-3). Aynı şekilde zorunlu müdafii bir avukatın 2017 ile 2022 yılları arasındaki CMK hazırlık (ifadede hazır bulunma) dosya ücreti üzerinden aylık kayıp miktarları

hesaplanmış, bu tutarlardan yıllık kayıplara ulaşılmıştır. Yıllık kayıplar sabit gelirlielerin bir aylık kazancı ile karşılaştırılarak, bir yıllık kaybın oranı bulunmuştur (EK-4).

Asgari ücret alan sabit gelirlielerin de 2017 ile 2022 yılları arasındaki ücretleri ile bu ücretler üzerinden aylık kayıp miktarları bulunmuş, bu tutarlardan yıllık kayıplara ulaşılmıştır. Yıllık kayıpların Asgari ücretlinin bir aylık kazancı ile karşılaştırılarak, bir yıllık kaybın oranı tespit edilmiştir (EK-5).

Konut sahiplerinin 2017 yılı için emsal olarak alınan aylık 3.000.-TL kirası Borçlar Kanunu hükümleri doğrultusunda yıllık olarak artırılmasının akabinde TÜFE aylık değişim oranları üzerinden aylık kayıplar hesaplanmış, bu tutarlardan yıllık kayıplara ulaşılmıştır (EK-6).

4. Bulgular

Dünyada enflasyon 2016 yılından bu yana artış eğilimindedir. On iki aylık ortalamalara göre enflasyon oranı en yüksek ülke sıralaması yapıldığında; 2022 yılsonu itibarıyla %547,3 ile Zimbabwe ilk sırada, Venezuela %220 ile ikinci sırada, %129,5 ile Sudan üçüncü sıradadır. Türkiye %64,27 ile 6'ncı sıraya yerleşmektedir (IMF, 2023). Son yıllarda Covid 19 salgınının tüm dünyada sebep olduğu tedarik zincirindeki kopmalar ve bunlara ilaveten 2022 yılı Şubat ayında başlayan ve halen devam eden Ukrayna – Rusya savaşı dolayısıyla enerji maliyetlerindeki artışlar nedeniyle tüm ülkelerin enflasyon oranlarında artışlar gözlenmektedir (OECD, 2022).

Ülkemizde enflasyon oranları 2004 ile 2016 yılları arasında kısmen sakin bir seyir izlemiş ve %6,4 ile %10,45 arasında değişen oranlarda seyretmiştir. 2017 yılından itibaren tekrar artış eğilimine girmiş ve 2022 yılsonu itibarıyla %64,27'ye ulaşmıştır (TÜİK, 2023).

Tablo 1. Memur ve Emeklilere Yapılan Artışlar ve TÜFE artış oranları

Yıl	1. Dönem Artış Oranı %	2. Dönem Artış Oranı %	Yıllık Artış Toplamı %	TÜFE %	Fark
2017	3	6,92	10,13	11,92	-1,79
2018	5,69	8,65	14,83	20,3	-5,47
2019	10,73	6,01	17,4	11,84	5,56
2020	5,49	5,75	11,56	14,6	-3,04
2021	7,33	8,45	16,4	36,08	-19,68
2022	30,5	41,69	84,9	64,27	20,63

Dünyada ve Türkiye’de enflasyon artarken sabit gelirlieler olarak tanımlanan: Memurlar, işçiler, emeklilere altı aylık aralarla, kazançları yıllık tarifelerle belirlenen serbest meslek erbabına ise kimi dönem enflasyonun üstünde kimi dönem enflasyonun altında olacak şekilde artış yapılmıştır. Örnek olarak yukarıda sabit gelirlielerden memur ve emeklilere son 7 yılda yapılan artışlar ve TÜFE oranlarını gösteren tablodan bu durum görülebilmektedir.

Her yıl çalışanlar içindeki oranının arttığı görülen ve sabit gelir grubunun büyük bir kesimini oluşturan asgari ücretle çalışanların 2017 ile 2022 yılları arasında geçerli aylık brüt kazanç tutarları ile bu tutarlara yapılan artışlar ve ilgili dönemde ilan edilen TÜFE değerleri aşağıda tablo halinde verilmiştir. Tablodan görüleceği üzere 2017 ile 2021 yılları arasında asgari ücret yılda bir kez belirlenirken enflasyon oranlarının çok yükseldiği 2022 yılında altışar aylık olmak üzere yılda iki kez belirlenmiştir.

Tablo 2. Asgari Ücretlilerin Artışları ve TÜFE Oranları

Yıl	Brüt Asgari Ücret TL	Brüt Asgari Ücret Artış Oranı %	Yıllık TÜFE %	Fark
2017	1.777,5	7,92	11,92	-4,00
2018	2.029,5	14,18	20,3	-6,12
2019	2.558,4	26,06	11,84	14,22

2020	2.943,0	15,03	14,6	0,43
2021	3.577,5	21,56	36,08	-14,52
2022/1	5.004,0	39,87	28,28	11,59
2022/2	6.471,0	29,32	15,4	13,92

Başka bir sabit gelirli grubunda kazançları yıllık tarifelerle belirlenen serbest meslek erbabına emsal olmak üzere 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu kapsamında zorunlu müdafî olarak barolar tarafından görevlendirilen avukatlar bulunmaktadır. Avukatlara hazırlık (ifade hazırlama) ücreti olarak adalet bakanlığı tarafından ödenen ücretler baz alınarak hazırlanan aşağıdaki tablodan da görüleceği üzere zorunlu müdafî ücretlerine 2017, 2019 ve 2020 yıllarında enflasyonun üstünde; 2018, 2021 ve 2022 yıllarında ise enflasyonun altında artış yapılmıştır (Ankara Barosu, 2022).

Tablo 3. CMK Müdafî Ücretlerinin Artışları ve TÜFE Oranları

Yıl	CMK Hazırlık Ücreti (TL)	CMK Ücret Artışı %	TÜFE %	Kayıp %
2017	260	22	11,92	10,08
2018	280	8	20,3	-12,3
2019	346	24	11,84	12,16
2020	416	20	14,6	5,4
2021	499	20	36,08	-16,08
2022	649	30	64,27	-34,27

Yine sabit gelirlilerden olan ev veya işyerlerini kiraya veren mülk sahipleri için Borçlar Kanunun 344'üncü maddesinde 17/1/2019 tarihli ve 7161 sayılı Kanunun 56'ncı maddesiyle, bu maddenin birinci ve ikinci fıkrasında yer alan “üretici fiyat endeksindeki artış” ibareleri “tüketici fiyat endeksindeki on iki aylık ortalamalara göre değişim” şeklinde değiştirilmiştir (Resmi Gazete, 2019).

Özellikle ÜFE yıllık değişim oranı yerine TÜFE on iki aylık ortalamalara göre değişim oranı kullanılması yönündeki 2019 yılında yürürlüğe giren yasal değişiklik sonrasında sadece 2019 yılında mülk sahiplerinin lehine sonuç doğururken, takip eden yıllarda mülk sahiplerinin gelirlerini aşağıdaki tablodan da görüleceği üzere enflasyon oranının oldukça altında kalmasına neden olmuştur.

Tablo.4 Kira artışlarında ÜFE Yerine TÜFE 12 Aylık Ortalama Oranları Kullanılması

Yıl	TÜFE %	ÜFE %	TÜFE 12 Aylık Ort %	ÜFE/ TÜFE Farkı	ÜFE/ TÜFE 12 Ay Ort. Farkı
2019	11,84	7,36	15,18	-4,48	7,82
2020	14,6	25,15	12,28	10,55	-12,87
2021	36,08	79,89	19,6	43,81	-60,29
2022/1	78,62	138,31	44,54	59,69	-93,77
2022/2	64,27	97,72	25	33,45	-72,72

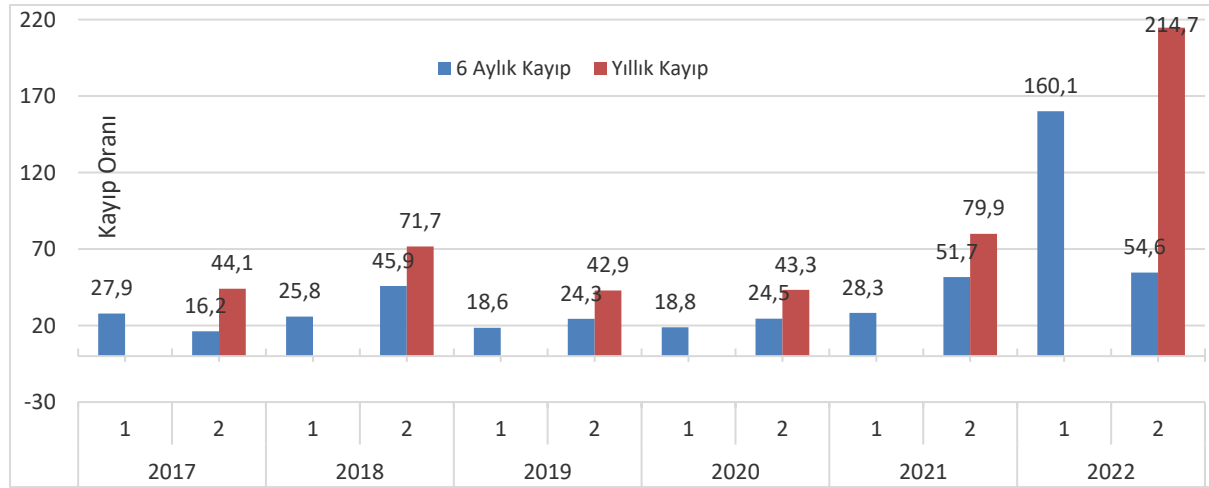
Yine 7409 sayılı Kanun ile Borçlar Kanunu'na eklenen geçici madde ile konut kiralari ile ilgili olarak 11/6/2022 ile 1/7/2023 tarihleri arasında yenilenecek kira sözleşmelerinde artış oranı %25 ile sınırlandırılmıştır (Resmi Gazete, 2022). Bu düzenleme mülk sahiplerinin gelirlerini daha da sınırlandırmıştır. Çalışmanın ekinde verilen EK-6 tablodaki veriler mülk sahiplerinin yıllar içindeki kaybını göstermektedir.

Bu çalışmada esasen yukarıda dile getirilen ve sabit gelirlilere altı aylık veya yıllık artışlarının TÜFE oranları ile karşılaştırılmasının ötesinde anılan sabit gelirlilerin altı aylık veya yıllık olarak belirlenen

gelirlerinde yeni artış dönemine kadar enflasyon nedeniyle yaşadıkları kayıpların hesaplanması hedeflenmiştir.

Bu bağlamda Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan Tüketici Fiyat Endeksinin 2017 ile 2022 arasındaki 6 yıllık döneme ait değerler üzerinden sabit gelirlilerin enflasyon sebebi ile yıllık veya 6 aylık dönem içindeki kayıplarını hesaplamak için çeşitli analizler yapılmıştır. Bu çalışma için hazırlanan ve çalışma ekinde sunulan iki ayrı grafikten de (EK-1 ve EK-2) görüleceği üzere şeklin son iki yıl dışında adeta düzenli bir testere dişlerine benzediği görülmektedir. 2021 yılının ikinci dönemi ve 2022 yılında da yine testere dişi formasyonu olmakla birlikte, önceki dönemlere göre daha yüksek iniş ve çıkışlar gözlenmiştir.

Sabit gelirlilerden bir grup olan: Tüm memur, işçi ve emeklilere emsal olmak üzere 1'inci derecenin 4'üncü kademesinde bir öğretmenin maaşı örnek alınarak hazırlanan ve bu çalışmanın ekinde verilen EK-1 grafik ile EK-3 tabloda öğretmenin maaşı baz alınmıştır. Öğretmenlerde olduğu gibi tüm memur, işçi emeklilerin maaşlarına her yıl ocak ve temmuz ayında artış yapıldığı dikkate alınarak, yapılan bu artışların; artışı takip eden her ayın TÜFE aylık değişim oranı ile kaybettiği aylık tutar bulunmuş, akabinde örnek alınan öğretmenin aylık ve 6 aylık olarak maaşındaki değer kayıplarının toplamının öğretmenin bir aylık maaşının ne kadarına ulaştığı hesaplanmıştır.

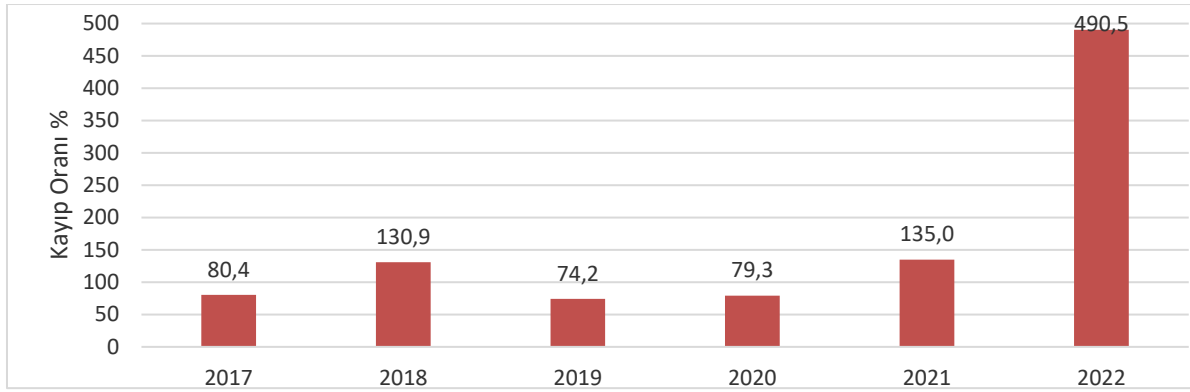

Şekil 1. Maaşlarında Altı Aylık Artış Yapılanların Kayıpları 2017 – 2022

EK-3 te verilen tablonun özeti mahiyetinde hazırlanıp yukarıda sunulan şekil 1'den de görüleceği üzere ¼ derecede bir öğretmenin: 2017 yılında ilk 6 ayında 3.743 TL olan maaşının %27,87'si yani 968.- TL'nı, ikinci 6 ayında 3.927.-TL olan maaşının %16,23'ünü yani 600.- TL'nı, aynı şekilde 2018 yılının ilk 6 ayında 4.737.- TL olan maaşının aylık maaşının %25,80'inini yani 1.013.- TL'nı, ikinci 6 ayında 5.328.- TL olan maaşının %45,85'ini yani 1.947.- TL'nı enflasyon karşısında kaybetmiştir.

Memur ve emeklilerin kayıpları 2022 yılı ilk 6 ayında bir aylık maaşlarının %148,92'sine, ikinci 6 ayında bir aylık maaşlarının %45,04'üne ulaşmıştır. Örnekte yer verdiğimiz öğretmenin 2022 yıllık toplam kaybı 20.580.-TL olmuştur. 01/01/2022 tarihinden itibaren asgari ücretin, çalışanın sigorta payı düşüldükten sonra kalan tutarına isabet eden kısmı gelir vergisinden istisna edilmiş, ayrıca yine çalışanların aylık brüt asgari ücret tutarına isabet eden kısmı da damga vergisi dışı bırakılmıştır. Bu değişikliklerle 2022 yılında toplam 2.142.-TL kazanç sağlanmış ve yıllık kayıp 18.438.-TL'na inmiştir.

Kazançları yıllık tarifelerle belirlenen serbest meslek erbabının emsal olmak üzere Ceza Muhakemesi Kanunu kapsamında zorunlu müdafî olarak barolar tarafından görevlendirilen avukatlara hazırlık (ifadede hazır bulunma) dosya ücreti olarak Adalet Bakanlığı tarafından ödenen ücret emsal alınarak hazırlanan ve bu çalışmanın ekinde verilen EK-2 grafik ile EK-4 tablo hazırlanmıştır.

Şekil 2. Ücret Tarifelerine Yıllık Artış Yapılanların Kayıpları 2017 – 2022

Zorunlu müdafilerinin ücretlerine her yıl ocak ayında artış yapıldığı dikkate alınarak, yapılan bu artışların; artışı takip eden her ayın TÜFE aylık değişim oranı ile kaybettiği aylık tutar bulunmuş, akabinde bu kayıpların toplamının hazırlık görev ücretinin ne kadarına ulaştığı hesaplanmıştır.

Çalışmanın ekinde verilen EK-4 tablonun özeti mahiyetinde hazırlanan şekil 2’de verilen bilgilerden de görüleceği üzere puan durumuna göre ve yaklaşık her ay bir kez görevlendirildiği öngörülen CMK avukatına 2022 yılı başında 649.- TL olarak belirlenen ücretinden elde ettiği gelirin yılın sonunda %490,45’i oranında yani 3.183.-TL enflasyon karşısında yitirilmiştir.

Sabit gelirliler grubundan başka bir kesim olan asgari ücretlilerin enflasyon karşısında kayıplarının hesaplanması için çalışmanın ekinde verilen EK-5 tabloda da belirtildiği üzere 2017 yılının başında brüt 1.777,5 TL olan asgari ücretin yılın sonunda %80,4’ü yani 1.429.- TL, 2018 yılı Ocak ayında 2.029,5.- TL olan asgari ücretin yılın sonunda %130,9’unu yani 2.656.- TL’nı kaybedilmiştir. 2022 yılında ilk defa asgari ücret altı aylık belirlenmiş ve yılın ilk yarısında 5.004.-TL brüt olarak belirlenen tutarın 6 ay sonunda kayıp 8.009.- TL’na ulaşmıştır.

Öte yandan 7349 sayılı Kanunun 2’nci maddesi ile 193 sayılı Kanununda ve 488 sayılı Kanunda yapılan değişiklikler ile 01/01/2022 tarihinden itibaren asgari ücretliye 2022 yılının ilk 6 ayında aylık 300,69.- TL ilave kazanç sağlanmıştır. Bu tutar 6 aylık kayıptan düşüldüğünde net kayıp bir aylık asgari ücretin %124,02’sine ulaşmış 6.206.-TL’na inmiştir. İkinci altı ayda kayıp vergi istisnası ile 1202.-TL olmuştur.

Bu çalışmanın ekinde verilen ve ardı ardına testere dışı formasyonuna benzeyen EK-1 ve EK-2 grafikler ve yukarıda sunulan şekillerde de gösterildiği üzere yıllık veya altı aylık sürelerde artırılan sabit gelirlilerin kazançları nominal olarak aynı kalsa da bir sonraki artışa kadar yaşanan enflasyon oranına bağlı olarak her ay erimekte satın alma gücünü her gün yitirmektedir. Kazançlardaki erimenin büyüklüğünü tamamen enflasyon oranları belirlemektedir. Enflasyon oranları ne kadar düşükse yani testere dişleri ne kadar küçükse, sabit gelirlilerin kazançları değerini o kadar korunmakta; enflasyon oranları ne kadar yüksekse yani testere dişleri ne kadar büyükse, sabit gelirlilerin kazançları değerini o kadar yitirmektedir.

Bu iddianın ispatı olarak son altı yıl içinde 2019 yılında diğer yıllara göre nispeten düşük seyreden enflasyon nedeniyle sabit gelirlilerin kayıpları daha az olmuş, aksine 2022 yılında ise yüksek seyreden enflasyon sabit gelirlilerin kayıpları çok daha fazla arttırmıştır. Bu durum tüm sabit gelirliler içinde benzer sonuçlar vermektedir. Özetle bu çalışmayla üretilen testere yaklaşımı ile sabit gelirlilerin yıl içindeki kayıplarının, testerenin diş yüksekliğine yani enflasyon oranlarının yüksekliğine bağlı olduğu ifade edilmektedir.

Yine sabit gelirlilerin enflasyon ortamında kayıplarını artmasına ve azalmasına etki eden başka faktör sabit gelirlilerin kazançlarındaki artışların uzun veya kısa aralıklarla belirlenmesidir. Kazançları altı aylık aralarla belirlenen sabit gelirlilerin kayıplarını ifade eden ve EK-1 de sunulan grafikte testere dişleri formasyonu, kazançları yıllık olarak belirlenen sabit gelirlilerin kayıplarını ifade eden ve EK-2 de sunulan grafikteki testere dişleri formasyonuna göre daha küçük boyutta oluşmuştur.

Çalışma ekinde sunulan EK-1 ve 2'deki grafikler ve EK-3, 4, 5 ve 6 tablolarındaki veriler birlikte değerlendirildiğinde yıllık ve altı aylık aralarla sabit gelirliilerin kazançlarında yapılan artışlar, mevcut enflasyon karşısında kayıplarını telafi etmekten uzaktır.

Kazançlara yapılan artışlarda kayıp olmaması için o gün itibariyle enflasyonda artışın durması ve aylık fiyat değişiminin 0 (sıfır) olması gerekir. Ancak bazı sabit gelirliileri temsil eden örgüt temsilcilerinin yaptıkları açıklamalardan yukarıda açıklanan kayıpları fark edemedikleri anlaşılmaktadır.

Enflasyonu temsil eden testere dişi formasyonu iyice küçülmedikçe, enflasyon ortamında kazançlarda yılda bir kez veya 6 ayda bir kez yerine daha kısa aralıklarla artış yapılmadıkça ve bu çalışma benzeri bir hesaplama yapılarak sabit gelirlii kesime enflasyon kayıpları için ilave ödemeler yapılmadıkça sabit gelirliilerin kayıpları devam edecektir.

5. Sonuç ve Tartışma

Dünyada ve ülkemizde son yıllarda artan enflasyon ortamında sabit gelirlii toplum kesimlerinin satın alma gücünün sürekli eridiği ortadadır. Ülkemizde artan enflasyondan etkilenen sabit gelirliiler olarak tanımlanan; işçiler, memurlar, emekliler, serbest meslek erbapları ve mülkünün kirası ile hayatını devam ettiren kişilerin SGK ve TÛİK kayıtlarına göre yaklaşık 44 milyonu aşan büyük bir sayıda olması enflasyonun önemini daha da artırmaktadır.

Enflasyon, orana bağlı olarak sabit gelirliilerin kazançlarını adeta testerenin dişleri gibi eritmektedir. Yıllık veya altı aylık dönemlerde sabit gelirliilerin kazançlarında yapılan artışlar bu erimeyi gidermiş gibi gözükse de gerçeğin öyle olmadığı bu çalışmada sunulan EK-3, 4, 5 ve 6 tablolarındaki verilerle açıkça ortaya konmuştur.

Enflasyonun gelir ve servette yeniden dağılım etkisine paralel olarak ülkemizde GSYH bileşenleri arasında işgücü ödemelerinin payının 2016 yılından itibaren düşmeye başladığı, aksine sermaye sahiplerine yapılan ödemelerin ise arttığı ve 2022 yılı sonunda pay değişiminin bazı sektörlerde %18'e ulaşırken, ortalamanın %7,5 düzeyine vardığı görülmüştür.

Bu çalışmanın ekinde verilen ve sabit gelirliilerin kayıplarının kaynağı enflasyonun aylık değerlerini yansıtan ve testere dişi formasyonuna benzeyen EK-1 ve EK-2 grafikler ve yukarıda sunulan şekillerde de gösterildiği üzere; yıllık veya altı aylık sürelerde artırılan sabit gelirliilerin kazançları, bir sonraki artışa kadar yaşanan enflasyon oranına bağlı olarak her ay erimektedir. Kazançlardaki erimenin büyüklüğünü diğer şartlar sabit kalmak kaydı ile iki faktör belirlemektedir.

Birinci faktör, enflasyon oranlarıdır. Enflasyon oranları ne kadar düşükse yani testere dişleri ne kadar küçükse, sabit gelirliilerin kazançları değeri o kadar korunmakta; enflasyon oranları ne kadar yüksekse yani testere dişleri ne kadar büyükse, sabit gelirliilerin kazançları değerini o kadar hızlı yitirmektedir.

Bu durum diğer sabit gelirliiler içinde benzer sonuçlar vermektedir. Özetle bu çalışmayla üretilen testere yaklaşımı ile sabit gelirliilerin yıl içindeki kayıplarının, testerenin diş yüksekliğine yani enflasyon oranlarının yüksekliğine bağlı olduğu ifade edilmektedir.

İkinci faktör, sabit gelirliilerin kazançlarındaki artışların uzun veya kısa aralıklarla belirlenmesi olup, kazançlarda artış aralığı ne kadar uzunsa, testere dişleri o kadar büyük olacak yani kayıplar artacak; kazançlarda artış aralığı ne kadar kısaysa, testere dişleri o kadar küçük olacak yani kayıplar azalacaktır. Bu da yüksek enflasyon ortamlarında sabit gelirliilerin kayıpları daha kısa aralıklarla yapılacak artışlarla tam olarak olmasa da daha fazla giderilebileceğini göstermektedir.

Diğer taraftan bu çalışma ile enflasyon ortamında sabit gelirliilerin kazançlarına yıllık veya altı aylık dönemlerde yapılan artışların akabinde yaygın şekilde ifade edilen "sabit gelirliilerin enflasyona ezdirilmediği" söyleminin gerçeği yansıtmadığı anlaşılmaktadır.

Bu çalışmada TÛİK tarafından yayımlanan TÛFE değerleri kullanılmış olup, ENAG tarafından yayımlanan enflasyon verilerinin kullanılması durumunda sabit gelirliilerin bu çalışma ile bulunan kayıplarının katlanacağı son derece açıktır. Kamuoyunda TÛİK verilerine olan güvensizliğin giderilmesi enflasyon ile mücadelenin önceliklerinden olmalıdır.

Enflasyon ortamında sabit gelirliilerin kayıplarını telafi edici yöntemler üzerine çalışılması önerilmekte olup, bunlar arasında asgari ücretin sektörel ve bölgesel bazda belirlenmesi, GSYH da ki artışların aynı

oranda çalışanların ücretlerine ayrıca yansıtılması, GSYH da bileşenler içinde işgücü ödemelerinin oranlarının korunmasına dönük tedbirler alınması, kamu çalışanlarının ve emeklilerinin toplu iş sözleşmelerinde kamu belirleyiciliğinin hafifletilmesi, yüksek enflasyon dönemlerinde sabit gelirliilerin ücretlerinin aylık veya üçer aylık dönemlerle belirlenmesi seçenekleri değerlendirilmelidir.

Kaynakça

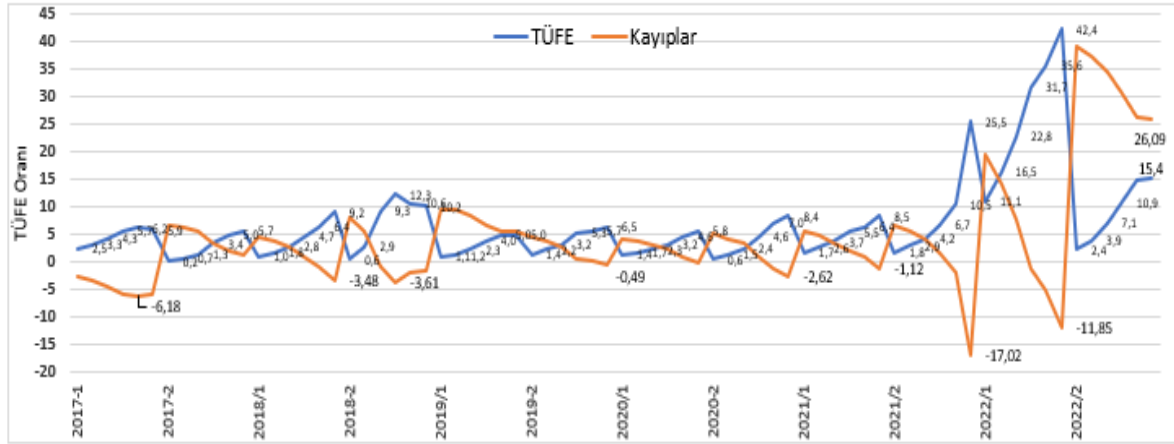
- Abdioğlu, Z. (2013), Ücret-Fiyat Spirali: Türk İmalat Sanayi Örneği . Journal of Management and Economics Research, 11(19), 45-58. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/yead/issue/21812/234485>
- Akçay, O. C., Alper C. E., Özmucur S. (2001), Budget Deficit, Inflation and Debt Sustainability: Evidence from Turkey (1970-2000), Bogazici University Research Papers, SBE 01-12.
- Ankara Barosu (2022), CMK Ücret Tarifeleri, <https://ankara.sddbaro.net/>
- Aslan, G. (2019), Türkiye’de Asgari Ücretli Çalışan Sayısı ve Ücret Seviyelerinin Değişimi (2003- 2017 Hanehalkı İşgücü Anketleri Veri Analizi). Sosyal Güvenlik Dergisi (Journal of Social Security). 9(1).141-159
- Bach G. L, Stephenson James B. (1974), Inflation and the Redistribution of Wealth, The Review of Economics and Statistics Vol. 56, No. 1 (Feb., 1974), pp. 1-13.
- Barolar Birliği (2023), Avukat sayıları, <https://www.barobirlik.org.tr/Haberler/2022-avukat-sayilari-31122022-83419>
- Bilgin A. (1996), Sabit Gelirliiler ve Enflasyon, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 1 (1), <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sduibfd/issue/20856/223725>
- Bocutoğlu, E. (2011), Makro İktisat: Teoriler ve Politikalar, Murathan Yayınevi, Trabzon.
- Budd E. C., Seiders David F (1971), The Impact of Inflation on the Distribution of Income and Wealth, The American Economic Review, Vol. 61, No. 2, pp. 128-138
- Bulır, A. (2001), Income inequality: Does inflation matter?. IMF Staff papers, 48(1), 139-159.
- Cardoso E. (1992), Inflation and Poverty. NBER Working Paper No. w4006, <https://ssrn.com/abstract=293237>
- Cole, J. ve Towe C. (1996), Income distribution and macroeconomic performance in the United States, IMF Working Paper 96/97
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (ÇSGB, 2022), 2017 ile 2022 yılları arasında uygulanan asgari ücret tutarı, <https://www.cs.gb.gov.tr/asgari-ucet/>
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (ÇSGB, 2022), Sendikalaşma oranları, <https://www.cs.gb.gov.tr/s.gb/haberler/bakan-bilgin-sendikali-isci-sayimiz-2-milyonu-asti/>
- Dağ, M. & Kızılkaya, F. (2019). Bütçe Açığı ile Enflasyon İlişkisi: Türkiye Üzerine Bir Uygulama. İktisadi Yenilik Dergisi, 6 (2), 76-85, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iy/issue/46636/561033>
- Dağdemir, Ö. (1998). Ekonomik Kalkınma Sürecinde Gelir Eşitsizliği Sorunu Ve Makroekonomik Göstergeler. Ekonomik Yaklaşım Dergisi, 9(30), 41-58.
- Dolmas, J., Huffman, G. W. and Wynne, M. A. (2000). Inequality, inflation, and central bank independence. Canadian Journal of Economics/Revue canadienne d'économie, 33(1), 271-287.
- Ekonomik Kalkınma ve İş Birliği Örgütü OECD (2022), Enflasyon verileri <https://data.oecd.org/price/inflation-cpi.htm#indicator-chart>
- Euronews (2021) Asgari ücretle çalışan oranı, <https://tr.euronews.com/2021/11/15/turkiye-de-asgari-ucetle-cal-san-oran-son-20-y-lda-nas-l-degisti>
- Güçlü, S. ve Bilen, M. (1995). 1980 Sonrası Dönemde Gelir Dağılımında Meydana Gelen Değişmeler. Yeni Türkiye Dergisi, 6, 160-171.

- Günay, A., Kivılcım, M. O., & Yeldan, E. (2005). Real wages, profit margins and inflation in Turkish manufacturing under post-liberalization. *Applied Economics*, 37(16), 1899- 1905. doi: 10.1080/00036840500217903
- Hoxha, A. (2010). Causality between prices and wages: VECM analysis for EU12. *Theoretical & Applied Economics*, 17(5). 27-48.
- Jonsson, M., Palmqvist, S. (2006), Do higher wages cause inflation? Riksbank Research Paper No. 4. doi: 10.2139/ssrn.906568
- Hazine ve Maliye Bakanlığı (2022), Bütçe istatistikleri, Merkezi Yönetim Bütçe İstatistikleri - T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü (hmb.gov.tr)
- Hazine ve Maliye Bakanlığı (2022), Bütçe Açıkları, Aylık Bütçe Gerçekleşme Raporları, <https://www.hmb.gov.tr/bumko-aylik-butce-gerceklesme-raporlari>.
- Maraş G., Dumrul C. (2015). Türk ekonomisinde para ikamesinin belirleyicilerinin sınır testi yaklaşımı ile eş-bütünleşme analizi. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (35), 199-231 <https://dergipark.org.tr/tr/pub/erciyesiibd/issue/5892/77934>
- Metin, K. (1998), “The Relationship Between Inflation and the Budget Deficit in Turkey”, *Journal of Business and Economic Statistics*, V.16, N.4, 412-422.
- Oruç, E. (2016). Bütçe açıkları enflasyonist etkiye sahip midir? Türkiye üzerine uzun dönemli analiz. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16 (1), 1-21. DOI: 10.11616/basbed.vi.455743
- Özsoylu Ahmet F. (1997), “2000’li Yıllara Doğru Türkiye’nin Önde Gelen Sorunlarına Yaklaşımlar: 29- Enflasyon”, *Türkiye Genç İş Adamları Derneği Yayınları*, İstanbul.
- Qayyum A. (2006), Money, inflation, and growth in Pakistan. *Pakistan Development Review*, 45(2). 203- 212. Retrieved from <http://www.jstor.org/>
- Resmi Gazete (2019), Borçlar Kanunun 344’üncü maddesinde kira artış oranı ile ilgili değişiklikler, <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6098.pdf>
- Resmi Gazete (2019), Hakem kurulu kararı, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/09/20190901-7.pdf>
- Resmi Gazete (2022), Konut kira artış oranının sınırlandırılması, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/06/20220611-1.htm>
- Sosyal Güvenlik Kurumu SGK (2022), Sosyal güvenlik istatistikleri, <https://veri.sgk.gov.tr/>
- Tang, C. F. (2014). The effect of real wages and inflation on labour productivity in Malaysia. *Economic Research-Ekonomska Istraživanja*, 28(1), 311–322. doi:10.108 0/02692171.2013872084
- Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası TCMB (2013), Enflasyon Fiyat İstikrarı <https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/06084069-3751-44a3-ba98-fc5a65b908ba/EnflasyonFiyatIstikrari.pdf?MOD=AJPERES>
- Türkiye İstatistik Kurumu TÜİK (2023), Tüketici Fiyat Endeksi Aralık, 2022 <https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=enflasyon-ve-fiyat-106&dil=1>
- Türkiye İstatistik Kurumu TÜİK (2022), İşgücü İstatistikleri, <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Isgucu-Istatistikleri-2022-49390&dil=1>
- Türkiye İstatistik Kurumu TÜİK (2022), Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması, <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Gelir-ve-Yasam-Kosullari-Arastirmasi-2021-45581#>
- Türkiye İstatistik Kurumu TÜİK (2023), Gayrisafi yurt içi hasıla rakamları <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Donemsel-Gayrisafi-Yurt-Ici-Hasila-IV.-Ceyrek:-Ekim--Aralik,-2022-49664>

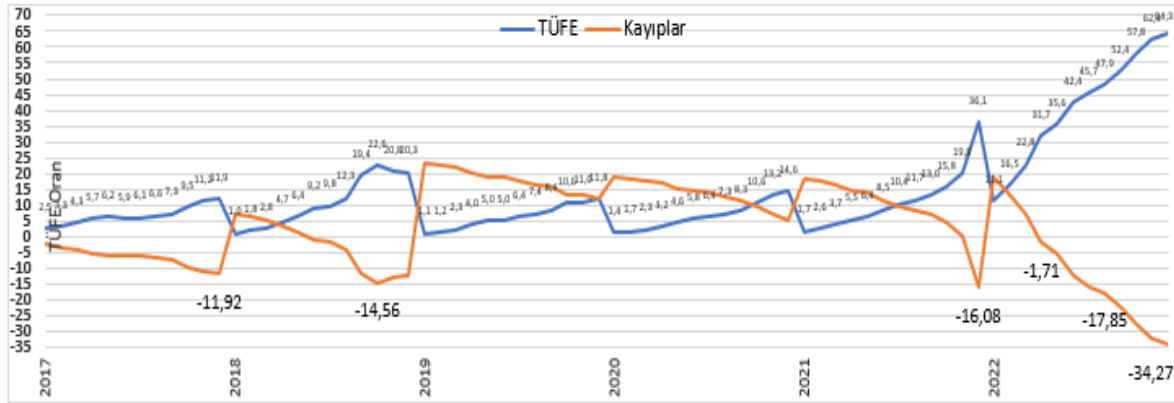
- Türkiye İstatistik Kurumu TÜİK (2022), Türkiye’de Hane halkı sayısı, <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr>
- Türkmen, S. ve Ağır, H. (2020). Enflasyon ile Finansal Gelişme İlişkisi: Yüksek ve Düşük Enflasyonlu Ülkeler Üzerine Ampirik Kanıtlar. Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 13 (3), 577-592. DOI: 10.25287/ohuiibf.709658
- Uluslararası Para Fonu IMF (2023), Dünya enflasyon verileri <https://www.imf.org/external/datamapper/PCPIEPCH@WEO/CAQ>
- Yavuz V. (2018), Enflasyon ve Refah Arasındaki İlişki: Türkiye Üzerine Bir Uygulama (1987- 2017) Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

EKLER

EK – 1. Altı Aylık Artış Durumunda Aylık TÜFE ve Aylık Kayıplar

EK – 2. Yıllık Artış Durumunda Aylık TÜFE ve Aylık Kayıplar

EK – 3. Altı Aylık Artış Durumunda Kayıplar (1/4 Derece Öğretmen Maaşı için Hazırlanmıştır)

Yıl	Ocak Maaş TL	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz Maaş TL	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Kayıp Oranı %	6 Aylık Kayıp Tutarı TL
2017	3.473	3.388	3.359	3.322	3.275	3.258	3.268	3.699	3.693	3.674	3.650	3.572	3.515	3.488	27,87	968
	Aylık Kayıp	85	114	151	198	215	205		6	25	49	127	184	211	16,23	600
2018	3.927	3.887	3.858	3.818	3.743	3.676	3.567	4.247	4.224	4.126	3.850	3.726	3.795	3.814	25,80	1.013
	Aylık Kayıp	40	69	109	184	251	360		23	121	397	521	452	433	45,85	1.947
2019	4.737	4.687	4.679	4.629	4.548	4.501	4.500	5.022	4.954	4.910	4.859	4.755	4.735	4.696	18,56	879
	Aylık Kayıp	50	58	108	189	236	237		68	112	163	267	287	326	24,34	1.222
2020	5.328	5.256	5.237	5.206	5.160	5.085	5.022	5.634	5.601	5.552	5.496	5.373	5.238	5.163	18,83	1.003
	Aylık Kayıp	72	91	122	168	243	306		33	82	138	261	396	471	24,49	1.380
2021	6.074	5.972	5.916	5.849	5.743	5.686	5.561	6.587	6.468	6.393	6.308	6.144	5.897	4.909	28,28	1.718
	Aylık Kayıp	102	158	225	331	388	513		119	194	279	443	690	1.678	51,66	3.403
2022	8.668	7.706	7.242	6.691	5.919	5.579	4.997	12.276	11.985	11.801	11.411	10.944	10.424	10.385	148,92	13.874-966=12.908
	Vergi İstisna	161	161	161	161	161	161		196	196	196	196	196	196		
	Aylık Kayıp	962	1.426	1.977	2.749	3.089	3.671		291	475	865	1.332	1.852	1.891	45,04	6.706-1.176=5.530

EK – 4. Ücretleri Yıllık Olarak Artırılan Serbest Meslek Erbabının Kayıpları (CMK Müdafî İçin Hesaplanmıştır.)

Yıl	Yılbaşı Tutarı TL	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Yıllık Kayıp Oranı %	Yıllık Kayıp Tutarı TL
2017	260	254	251	249	245	244	245	244	243	241	235	231	229	80,41	
	Aylık Kayıp	6	9	11	15	16	15	16	17	19	25	29	31		209
2018	280	277	275	272	267	262	254	253	246	226	217	222	223	130,88	
	Aylık Kayıp	3	5	8	13	18	26	27	34	54	63	58	57		366
2019	346	342	342	338	332	329	329	324	321	317	309	308	305	74,21	
	Aylık Kayıp	4	4	8	14	17	17	22	25	29	37	38	41		257
2020	416	410	409	406	403	397	392	390	386	381	372	361	355	79,25	
	Aylık Kayıp	6	7	10	13	19	24	26	30	35	44	55	61		330
2021	499	491	486	480	472	467	457	447	441	434	420	400	319	135,03	
	Aylık Kayıp	8	13	19	27	32	42	52	58	65	79	99	180		674
2022	649	577	542	501	443	418	374	352	338	309	274	244	232	490,45	
	Aylık Kayıp	72	107	148	206	231	275	297	311	340	375	405	417		3.183

EK – 5. Asgari Ücretlerin Kayıpları 2017 – 2022

Yıl	Asgari Ücret TL	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Yıllık Kayıp Oranı %	Yıllık Kayıp Tutarı TL
2017	1.777,5	1.734	1.719	1.700	1.676	1.668	1.673	1.670	1.660	1.648	1.608	1.579	1.566	80,41	
	Aylık Kayıp	44	58	77	101	110	105	108	117	130	169	198	212		1.429
2018	2.029,5	2.009	1.994	1.973	1.934	1.900	1.843	1.831	1.780	1.636	1.572	1.608	1.618	130,88	
	Aylık Kayıp	21	36	56	95	130	186	198	249	393	458	422	412		2.656
2019	2.558,4	2.531	2.527	2.500	2.456	2.431	2.430	2.394	2.370	2.343	2.287	2.277	2.255	74,21	
	Aylık Kayıp	27	31	58	102	128	128	165	188	215	271	282	303		1.899
2020	2.943,0	2.903	2.893	2.876	2.850	2.809	2.774	2.756	2.728	2.698	2.630	2.555	2.513	79,25	
	Aylık Kayıp	40	50	67	93	134	169	187	215	245	313	388	430		2.332
2021	3.577,5	3.517	3.484	3.445	3.383	3.349	3.275	3.205	3.161	3.111	3.014	2.868	2.287	135,03	
	Aylık Kayıp	60	93	133	195	229	302	372	417	467	563	709	1.291		4.831
2022-1	5.004,0	4.449	4.181	3.863	3.417	3.221	2.885							124,02	
	Vergi İstisnası	301	301	301	301	301	301								
	Aylık Kayıp	555	823	1.141	1.587	1.783	2.119								8.009-1804 =6.206
2022-2	6.471,0							6.318	6.221	6.015	5.769	5.495	5.474	18,58	
	Vergi İstisnası							388,84	388,84	388,84	388,84	388,84	388,84		
	Aylık Kayıp							153	250	456	702	976	997		3.535- 2.333=1202

EK – 6. Mülkünü Kiraya Verenlerin Kayıpları 2017 – 2022

Yıl	Yılbaşı Tutarı TL	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Yıllık Kayıp Oranı %	Yıllık Kayıp Tutarı TL
2017	2.000	1.951	1.934	1.913	1.886	1.876	1.882	1.879	1.868	1.854	1.810	1.777	1.762	80,41	
	Aylık Kayıp	49	66	87	114	124	118	121	132	146	190	223	238		1.608
2018	2.309	2.286	2.269	2.245	2.201	2.162	2.098	2.084	2.026	1.862	1.788	1.829	1.841	130,88	
	Aylık Kayıp	24	41	64	108	148	212	226	284	447	521	480	469		3.023
2019	2.687	2.658	2.653	2.626	2.579	2.552	2.552	2.514	2.489	2.460	2.402	2.391	2.368	74,21	
	Aylık Kayıp	28	33	61	107	134	135	173	197	226	285	296	318		1.994
2020	3.094	3.053	3.041	3.023	2.997	2.953	2.916	2.897	2.869	2.837	2.765	2.686	2.643	79,25	
	Aylık Kayıp	42	53	71	98	141	178	197	226	258	329	408	452		2.452
2021	3.094	3.042	3.014	2.980	2.926	2.897	2.833	2.772	2.734	2.691	2.607	2.481	1.978	135,03	
	Aylık Kayıp	52	80	115	169	198	261	322	360	404	487	613	1.116		4.178
2022	4.155	3.694	3.472	3.207	2.838	2.674	2.396	2.255	2.167	1.978	1.754	1.564	1.485	490,45	
	Aylık Kayıp	461	684	948	1.318	1.481	1.760	1.900	1.988	2.177	2.402	2.591	2.671		20.380

Research Article

Enflasyon Ortamında Sabit Gelirliilerin Görünmeyen Kayıpları

Invisible Losses of Fixed Income in Inflation Environment

Rıdvan YAKA

Dr. (Emekli) Serbest Araştırmacı

ryaka20@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0003-0662-452X>

Extensive Summary

Research Questions and Purpose

Inflation is a phenomenon that has been experienced at different rates for many years all over the world, including our country. Due to the effects of inflation on the income and wealth distribution, economic growth, employment and welfare level of countries, it is an issue that concerns all segments of society. According to Social Security Institution of Türkiye records, more than 44 million people in Türkiye are affected by the announced inflation rates. Among these people: civil servants, workers, retirees, self-employed people whose wages are determined annually, and people who make a living with the rent of their property.

In this study, the Consumer Price Index (CPI) 2003=100 values published by TURKSTAT were used. In recent years, TURKSTAT has received many criticisms about the accuracy of the data it produces.

Inflation rates in our country followed a relatively quiet course between 2004 and 2016 and ranged between 6.4% and 10.45%. It has entered an increasing trend again since 2017 and reached 64.27% by the end of 2022.

While inflation increased in the world and in Turkey, the earnings of some of the fixed incomes were increased semi-annually, while the earnings of some of them were increased annually. These increases were above the inflation in some periods and below the inflation in some periods.

Two separate amendments were made to the Code of Obligations for property owners who rent their houses. In the first: On 17/1/2019, it was changed from "producer price index" to "twelve-month averages in the consumer price index". In the second: The rate of increase in residential lease agreements to be renewed between 11/6/2022 and 1/7/2023 is limited to 25%.

Methodology

In this study, it is aimed to calculate the losses experienced by the fixed incomes due to inflation until the new increase period in their semi-annual or annual income.

In this context, various analyzes have been made to calculate the losses of fixed incomes within the year or 6-month period due to inflation over the 6-year period between 2017 and 2022 of the Consumer Price Index announced by the Turkish Statistical Institute. As can be seen from the two separate graphs (Appendix-1 and Appendix-2) prepared for this study and presented in the appendix, the shape almost resembles a regular saw teeth except for the last two years.

Although the increases in the annual or semi-annual earnings of fixed incomes seem to eliminate this meltdown, the data in Annex-3, 4, 5 and 6 tables presented in this study clearly demonstrates that this is not the case.

The losses of civil servants and retirees reached 148.92% of their monthly salaries in the first 6 months of 2022, and 45.04% of their monthly salaries in the second 6 months. The total loss of the teacher we included in the example for 2022 was 18,438.-TL. At the end of 2022, 490,45% of the one-month fee, which was determined as 649.- TL at the beginning of the year for lawyers, melted in the face of inflation.

The losses of the minimum wage earners against inflation reached 124,02% of the one-month minimum wage at the end of the first 6 months in 2022, and the 6-month loss of the minimum wage reached 8,009.- TL. With the tax deduction provided, this loss has decreased to 6.206.-TL.

Those who make their living on rental income have lost 490,45% of one month's rent against inflation at the end of 2022. This amount corresponds to approximately five months' rent.

Results and Conclusion

It is obvious that the purchasing power of the fixed-income segments of the society is constantly decreasing in the inflation environment that has increased in the world and in our country in recent years. Defined as fixed income people affected by increasing inflation in our country; The fact that there is a large number of workers, civil servants, retirees, self-employed people and people who live with the rent of their property, exceeding 44 million according to the records of SGK and TUIK, increases the importance of inflation even more.

Inflation, at a rate, erodes fixed income earnings like a sawtooth. Although annual or semi-annual increases in fixed incomes seem to eliminate this decline, the data in Annex-3, 4, 5 and 6 tables presented in this study clearly reveal that this is not the case.

In parallel with the redistribution effect of inflation in income and wealth, the share of labor payments in GDP components has started to decrease since 2016 in our country. The payments made to the capital owners showed an increase and the share change reached an average of 7.5 percent. By the end of 2022, this increase reached 18 percent in some sectors.

These losses are shown in Appendix 1 - 2 graphs and other supplementary tables, which reflect the monthly values of the inflation, which is the source of the losses of fixed income earners, and which are similar to the sawtooth form, given in the appendix. The earnings of fixed income earners, which are increased in annual or semi-annual periods, decrease every month depending on the inflation rate experienced until the next increase. Two factors determine the magnitude of the meltdown in the gains, provided other conditions remain constant.

The first factor is inflation rates. The lower the inflation rates, the smaller the saw teeth and the more the value of fixed income earnings is preserved. The higher the inflation rates, the larger the saw teeth. Fixed income earners also lose more value.

This situation gives similar results for other fixed income earners. In summary, with the saw approach produced by this study, it is stated that the losses of fixed incomes during the year depend on the tooth height of the saw, that is, the high inflation rates.

The second factor is that the increases in earnings of fixed incomes are determined in long or short intervals. The longer the increase intervals in the inflation environment, the greater the losses of fixed incomes will be.

It is recommended that the minimum wage be determined on a sectoral and regional basis, and that the increase in GDP should be reflected to the wages of employees at the same rate in order to compensate for the losses of fixed income earners in the inflation environment. It is necessary to take measures to protect the rates of labor payments within the GDP components. In addition, the options of reducing the dominant public determination in collective bargaining agreements and re-determining the wages of fixed income earners on a monthly or quarterly basis during periods of high inflation should be considered.